

Status kap.9, 2019

Intro til kap.9, tall, statistikk, trender og utfordringer

Fagdag 25.11.19 og 29.11.19, kl. 09.10-09.45

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

02.12.2019

Introduksjon til kap. 9, tidslinje

- 1973, Lossius utvalgets innstilling (NOU 1973:25) resulterer i St.meld. 88 (1974-75) *Omsorg for psykisk utviklingshemmede* trekker opp nye linjer om normalisering og lokal ansvarliggjøring
- 1985, Lossius 2 utvalgets innstilling (NOU 1985:34) resulterer i St.meldnr. 67 (1986-87) og initierer ansvarsreformen for mennesker med psykisk utviklingshemming. Innebærer avvikling av institusjonene innen 1.1. 1991
- 1991, Røkke-utvalget: NOU 1991:20, *Rettsikkerhet for mennesker med psykisk utviklingshemming*
- 1999, Midlertidig lov om *rettigheter for og begrensning og kontroll med bruk av tvang og makt m v overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming* (sosialtjenesteloven kap. 6A)
- 2004, Kap. 6A ble oppdatert og erstattet med 4A, *rettsikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming* (IS-10/2004)
- 2012, Sosialtjenesteloven kap. 4A oppheves, reglene videreføres til helse- og omsorgstjenesteloven, kap. 9
- 2015, IS-10/2004 erstattes med IS-10/2015. Ingen lovendringer, men ny tolkning av gml.lov
- 2019, NOU 2019:14 Tvangsbegrensningsloven, anbefaler at kap.9 oppheves.....

Kap. 9 gir hjemmel for inngripende tvangstiltak

- Vilkår (§9-5 tredje ledd)
 1. Andre løsninger enn bruk av tvang eller makt skal være prøvd før tiltak settes i verk
 2. Tvang og makt kan bare brukes når det er faglig og etisk forsvarlig
 3. Tvang og makt kan bare brukes for å hindre eller begrense vesentlig skade

Kapittel 9 setter ikke vilkår til den utviklingshemmedes samtykkekompetanse

Hvilken atferd kan avbrytes?

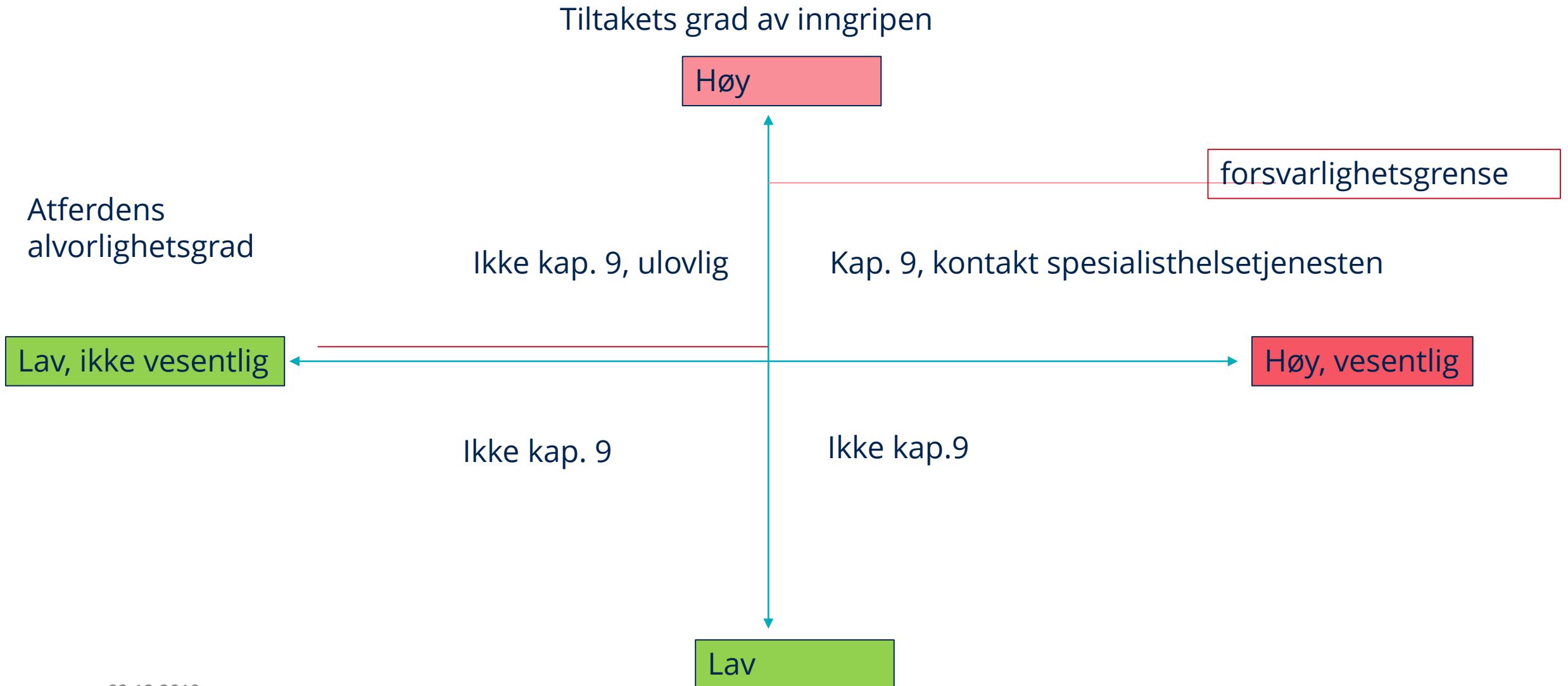

Regnes tiltaket som tvang?

- 1) Motsetter tjenestemottaker seg tiltaket (subjektive forhold)?
- 2) Er tiltaket så inngripende at det uansett må regnes som tvang? (objektive forhold)?
- 3) Innbærer tiltaket anvendelse av inngripende varslingsystemer med tekniske innretninger (mekaniske)?

Nr.	Hvilken type skade innebærer målatferden (s.74)?	Alvorlighetsgrad (s.73)	
		Ikke vesentlig	Vesentlig
1.	Fysisk skade på egen person		
2.	Psykiske skader på egen person/hemming av egen utvikling		
3.	Sosialt fornedrende atferd		
4.	Fysiske skader på annen person		
5.	Krenkelse av personalets eller andres integritet		
6.	Materielle skader på egne eiendeler		
7.	Materielle skader på andres eiendeler		

Subjektive og objektive vurderinger

Tall & Statistikk. Omfang på landsbasis, 2017

Behandlet i perioden: 01.01.2017 - 31.12.2017

Fylkesmannen i	Beslutninger om tvang i nødssituasjoner				Vedtak om bruk av tvang for skadeavverging / dekking av grunnleggende behov						Antall stedlige tilsyn
	Antall meldte beslutninger	Antall personer beslutningene gjaldt	Antall klagesaker	Gitt helt eller delvis medhold i klagesakene	Antall overprøvd vedtak	Antall godkjente vedtak UTEN endring	Antall godkjente vedtak MED endring	Antall godkjente vedtak med innvilget dispensasjon	Personer med godkjent vedtak per 31.12.2017	Antall påklagde vedtak	
Østfold	2033	56			37	34	1	25	35		6
Oslo og Akershus	5136	382	1		224	187	30	184	209	3	13
Hedmark	224	51			118	115	3	113	119	1	12
Oppland	167	48	1		68	65	2	50	63		22
Buskerud	299	62	1		96	82	3	55	81	3	12
Vestfold	459	47			79	68	6	66	71		13
Telemark	196	38			42	40	1	31	33		6
Aust- og Vest-Agder	546	81			130	114	14	68	119	1	29
Rogaland	4126	113			150	80	49	110	124		8
Hordaland	1158	127			234	215	17	167	183		29
Sogn og Fjordane	1401	28			28	24	4	15	26		6
Møre og Romsdal	586	78	1		133	78	20	69	86	1	19
Sør-Trøndelag (t.o.m. 2017)	1153	80	1	1	90	84	3	35	76		20
Nord-Trøndelag (t.o.m. 2017)	747	30			41	29	2	13	30		5
Trøndelag											
Nordland	242	43			74	73	0	46	64	2	7
Troms	189	29			72	68	4	58	66		3
Finnmark	182	19			4	3	0	3	2		13
I alt	18844	1312	5	1	1620	1359	159	1108	1387	11	223

						2018		2016
<u>Kommunenr</u>	<u>Kommuner</u>	<u>Ant kom i fylket</u>	Ant. Innb. 07	Ant innb. 17	ant.innb 18	ant.pu>16	vertsk	ant.pu >16
Nr. 0701	Horten	9 kommuner, blir til 6 fra 2020, snitt befolkning pr.kommune blir da 40 000, snitt ant utv. Pr.kommune blir 163	25011	27202	27317	111		112
Nr. 0715	Holmestrand		9726	14037	14212	115	x	36
Nr. 0704	Tønsberg		37493	44922	45360	179		172
Nr. 0712	Larvik		41364	46557	46801	220		197
Nr. 0710	Sandefjord		57279	62019	62615	230	x	221=10,8%
Nr. 0711	Svelvik		6466	6653	6672	23		25
Nr. 0713	Sande		7827	9496	9726	35		31
Nr. 0714	Hof		3099	3176				13
Nr. 0716	Re		8321	9486	9621	50		46
Nr. 0722	Nøtterøy		20305	21748				60
Nr. 0723	Tjøme		4493	4928				23
Nr. 0729	Færder			26676	26734	88		
Nr. 0728	Lardal		2420	2475				2
			223 804	247 048	249 058	979	92=9,8%	938
Nr. 0805	Porsgrunn	18 kommuner, blir til 17 fra 2020, snitt befolkning pr.kommune blir da 10 000, snitt ant utv. Pr.kommune blir 41	33977	36198	36091	141		138
Nr. 0806	Skien		50696	54316	54510	194		194=13,9%
Nr. 0807	Notodden		12221	12757	12664	71		68
Nr. 0811	Siljan		2362	2357	2351	2		2
Nr. 0814	Bamble		14061	14138	14183	56		52
Nr. 0815	Kragerø		10481	10586	10506	50		56
Nr. 0817	Drangedal		4136	4148	4105	19		21
Nr. 0819	Nome		6576	6585	6609	35	x	35
Nr. 0821	Bø		5333	6262	6460	23		24
Nr. 0822	Sauherad		4277	4303	4359	14		16
Nr. 0826	Tinn		6120	5894	5856	25		24
Nr. 0827	Hjartdal		1619	1593	1587	8		7
Nr. 0828	Seljord		2933	2979	2959	13		11
Nr. 0829	Kviteseid		2542	2442	2397	19		17
Nr. 0830	Nissedal		1375	1476	1489	9		8
Nr. 0831	Fyresdal		1363	1319	1320	6		7
Nr. 0833	Tokke		2414	2228	2236	8		7
Nr. 0834	Vinje	3684	3726	3709	13		13	
			166170	173 307	173 391	706	73=10,4%	700

Saksbehandling

Behandlet i perioden: 01.01.2018 - 31.12.2018

Sakstype: Helse- og omsorgstjenesteloven kap. 9

Fylkesmannen i	Beslutninger om tvang i nødssituasjoner				Vedtak om bruk av tvang for skadeavverging / dekking av grunnleggende behov						Antall stedlige tilsyn
	Antall meldte beslutninger	Antall personer beslutningene gjaldt	Antall klagesaker	Gitt helt eller delvis medhold i klagesakene	Antall overprøvede vedtak	Antall godkjente vedtak UTEN endring	Antall godkjente vedtak MED endring	Antall godkjente vedtak med innvilget dispensasjon	Personer med godkjent vedtak per 31.12.2018	Antall påklagde vedtak	
Vestfold (t.o.m. 2018)	403	61			89	77	8	80	78		10
Telemark (t.o.m. 2018)	189	38			35	34	1	23	34		3
I alt	592	99	0	0	124	111	9	103	112	0	13

Vestfold og Telemark	860	84			121	102	13	100	104	1	3
I alt	860	84	0	0	121	102	13	100	104	1	3

Behandlet i perioden: 01.01.2019 - 23.11.2019

Sakstype: Helse- og omsorgstjenesteloven kap. 9

Kommunefordeling

Kommune/bydel	kun a-tiltak	kun b/c-tiltak	både a og b/c-tiltak
07 Vestfold	37	51	25
0701 Horten	6	3	5
0702 Holmestrand t.o.m. 2017		1	
0704 Tønsberg	8	6	7
0709 Larvik t.o.m. 2017	2		
0710 Sandefjord	6	12	7
0712 Larvik	8	11	2
0713 Sande	2	1	1
0715 Holmestrand	2	9	1
0716 Re	2	6	
0729 Færder	1	2	2

Kommune/bydel	kun a-tiltak	kun b/c-tiltak	både a og b/c-tiltak
08 Telemark	16	32	7
0800 Uoppgitt kommune i TELEMARK		1	
0805 Porsgrunn	8	3	5
0806 Skien	4	10	
0807 Notodden	1		1
0814 Bamble		1	
0815 Kragerø			1
0821 Bø		7	
0822 Sauherad		2	
0826 Tinn	2	4	
0828 Seljord		1	
0829 Kviteseid		1	
0830 Nissedal	1	1	
0834 Vinje		1	

Behandlet i perioden: 01.01.2019 - 23.11.2019

Sakstype: Helse- og omsorgstjenesteloven kap. 9

B-tiltak	Vestfold og Telemark		I alt for de valgte embetene	
Varslingssystem utgang	2	5%	2	5%
annet inngripende varslingssystem	1	2%	1	2%
Fastspenning (bilbelte, seler o.l.)	1	2%	1	2%
annet mekanisk tvangsmiddel	2	5%	2	5%
Holding	33	77%	33	77%
Nedlegging	5	12%	5	12%
Skjerming	13	30%	13	30%
Føring	14	33%	14	33%
Løfting/bæring	1	2%	1	2%
Løsning av grep/bitt	6	14%	6	14%
Fotfølging	2	5%	2	5%
Hindring av tilgang til vann/eiendeler	4	9%	4	9%
annet planlagt skadeavergende tiltak	8	19%	8	19%
Sum tiltak i godkjente vedtak	92		92	
Antall vedtak som tiltakene er fordelt på	43		43	

C-tiltak	Telemark		embetene	
Varslingssystem seng	8	8%	8	8%
Varslingssystem i bolig, ekskl. seng	8	8%	8	8%
Varslingssystem utgang	11	11%	11	11%
System som registrerer bilde/lyd	4	4%	4	4%
GPS/lokaliseringssystem	3	3%	3	3%
annet inngripende varslingssystem	1	1%	1	1%
Fastspenning (bilbelte, seler o.l.)	11	11%	11	11%
Grindseng/sengehest o.l.	13	13%	13	13%
Spesialklær/beskyttelsesutstyr (hjelm/skiner o.l.)	5	5%	5	5%
annet mekanisk tvangsmiddel	5	5%	5	5%
Begrensing av tilgang til mat/drikke	27	26%	27	26%
Hindring av tilgang til vann/eiendeler	27	26%	27	26%
Fotfølging	9	9%	9	9%
Låsing av dør/vindu	18	17%	18	17%
Tvangspleie (tannpuss, vask, dusj, negl-, hårklipp o.l.)	9	9%	9	9%
annet tiltak for å dekke grunnleggende behov	16	15%	16	15%

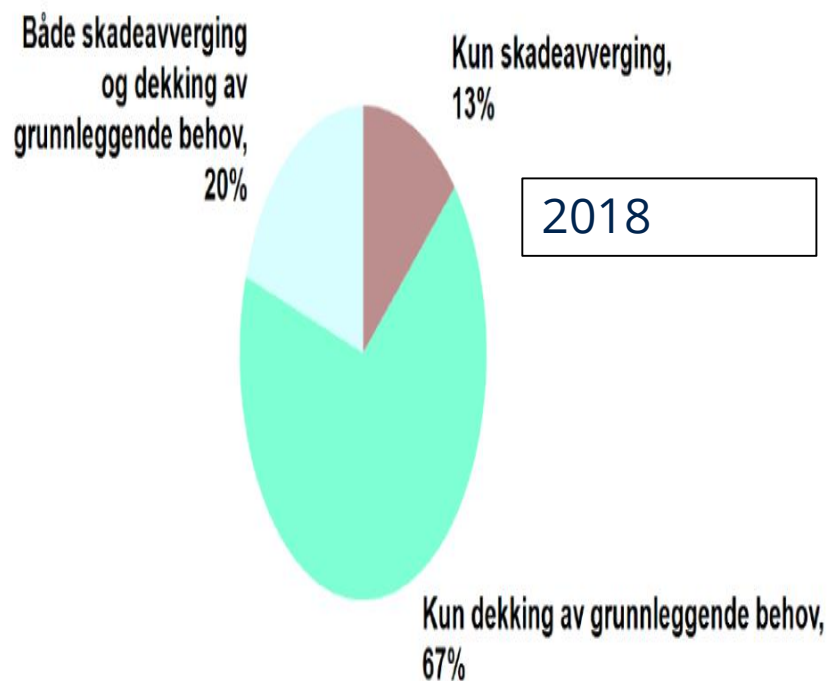

	Godkjente vedtak			Gjennomsnitt per vedtak		
	Antall	Herav endret		Antall som skal gjennomføre tiltak	Søkt om disp., antall	Innvilget disp., antall
Oslo og Viken	312	58		16	6	4
Innlandet	164	11		24	14	14
Vestfold og Telemark	117	13		20	10	9
Agder	121	13		15	8	8
Rogaland	115	14		19	8	8
Vestland	267	9		14	3	2
Møre og Romsdal	83	26		12	6	4
Trøndelag	119	1		16	4	4
Nordland	45	1		16	8	7
Troms og Finnmark	22	0		12	5	4
Sum	1365	146		17	7	6

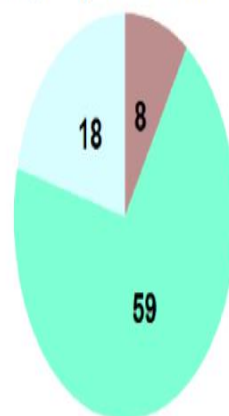
Trend. Vedtakenes formål, 01.01.19-23.11.19

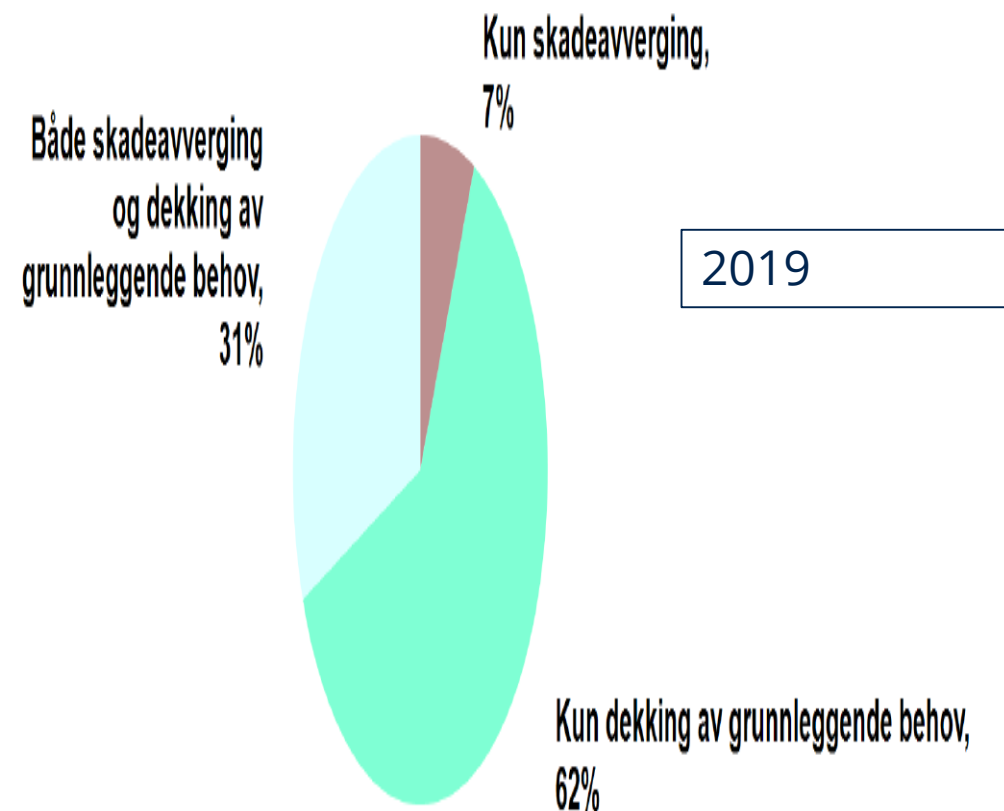
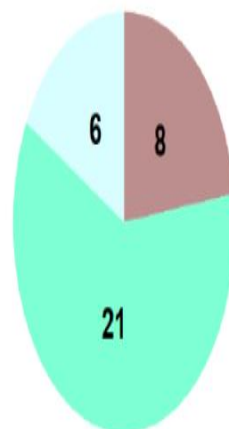
Vedtakenes formål
(120 godkjente vedtak i de valgte embetene)

Vestfold (t.o.m. 2018)
85 godkjente vedtak

Telemark (t.o.m. 2018)
35 godkjente vedtak

Kap.9, utfordringer for embetet 2019-2020

- Sammenslåing av embetet
- Innsparingskrav (?)
- Økt saksmengde
- Økt saksbehandlingstid
- Ikke gjennomført stedlige tilsyn som planlagt

Spørsmål?